ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
Školské inšpekčné centrum Trnava
Jána Bottu č. 4, 917 01 Trnava

Číslo: 2044/2021-2022

SPRÁVA
o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 14. 02. 2022 do 16. 02. 2022 a 18. 02. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Cirkevná Základná škola sv. Jána apoštola s vyučovacím jazykom maďarským – Szent János apostol Egyházi Alapiskola, Trhovisko 1, Dunajská Streda - Dunaszerdahely	
Zriaďovateľ	Rímskokatolícka cirkev, Trnavská arcidiecéza

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:
Mgr. Ildikó Nagy Szilas, riaditeľka školy
Mgr. Margaréta Hozáková, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 2044/2021-2022 zo dňa 01. 02. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Kornélia Nagy-Kürtössy, školská inšpektorka, ŠIC Trnava .....

Mgr. Ladislav Deák, školský inšpektor, ŠIC Trnava .....

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Stav a úroveň vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna plnoorganizovaná základná škola (ZŠ) s vyučovacím jazykom maďarským, v ktorej sa vzdelávalo 124 žiakov (na 1. stupni 60 žiakov, na 2. stupni 64 žiakov). Z celkového počtu bolo 16 žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ), ktorí sa vzdelávali podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu v bežných triedach. V škole sa vzdelávalo 53 žiakov z marginalizovanej rómskej komunity (MRK), žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP) neevidovali. V školskom roku 2020/2021 sa 32 žiakov z MRK nezúčastňovalo dištančného vzdelávania. Z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra (SJSL) na konci školského roka 2020/2021 neprospelo 17 žiakov, všetci mali možnosť vykonať komisionálnu skúšku, úspešne ju nevykonal ani jeden z nich.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Analýzou školského vzdelávacieho programu (ŠkVP) sa zistilo, že učebnými osnovami (UO) predmetu SJSL pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie boli vzdelávacie štandardy inovovaného štátneho vzdelávacieho programu. Učebný plán školy (UP) akceptoval rámcový učebný plán (RUP) v počte hodín a rešpektoval poznámky k RUP pre ZŠ s vyučovacím jazykom

národnostnej menšiny. Disponibilné hodiny na posilnenie vyučovania predmetu SJSL škola nevyužila. V rozvrhu školy bolo zabezpečené každodenné vyučovanie predmetu SJSL.
V aktuálnom školskom roku v plnom rozsahu postupovali pri výchove a vzdelávaní podľa nezmeneného ŠkVP. Nemodifikovali UP a UO v predmete SJSL pre primárne, ani pre nižšie stredné vzdelávanie. Nezmenili ani organizáciu vyučovania, neupravili systém hodnotenia a klasifikácie. V riadenom rozhovore riaditeľka školy uviedla, že v čase dištančného vyučovania zabezpečili plánovaný obsah vzdelávania. Podľa jej slov nebolo potrebné vytvoriť systém podporných opatrení, napriek tomu, že dištančného vzdelávania sa nezúčastnilo až 32 žiakov, Z rozhovoru s riaditeľkou školy vyplynulo, že žiaci, ktorí sa nezúčastňovali dištančného vzdelávania a nereflektovali na zadania ani po opakovanom vyzvaní mali problém so školskou dochádzkou a prípravou na vyučovanie aj počas prezenčného vyučovania. V priebehu dištančného vzdelávania učitelia pravidelne hodnotili výsledky žiakov a zisťovali mieru ich vedomostí a zručností.
Z kontroly dokumentácie vyplynulo, že triedne knihy neboli vedené dvojjazyčne.
Odbornosť vyučovania predmetu SJSL bola celkovo zabezpečená na 100 %. Predmet na 1. stupni vyučovali 4 kvalifikované učiteľky, na 2. stupni 1 kvalifikovaná učiteľka.

V ročníkoch primárneho a nižšieho stredného vzdelávania používali **učebnice** schválené MŠVVaŠ SR pre školy s vyučovacím jazykom maďarským. Z rozhovoru s riaditeľkou školy vyplynulo, že nemali problém s ich zabezpečením s výnimkou učebníc pre žiakov ŠVVP s mentálnym postihnutím, ktoré neboli doručené napriek tomu, že boli objednané.

Zistenia z priameho pozorovania vyučovacieho procesu
Priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu bol sledovaný v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra na 8 vyučovacích hodinách na 1. stupni a na 10 vyučovacích hodinách na 2. stupni.

Primárne vzdelávanie
Na sledovaných hodinách žiaci preukázali, že disponujú primeranými komunikačnými spôsobilosťami. Väčšinou chápali bežné príkazy a pokyny učiteliek, ich súvislému prejavu však rozumeli menej. Používali osvojenú slovnú zásobu, vcelku správne artikulovali a uplatňovali spisovnú výslovnosť. Na všetkých hodinách používali modelové vety, ktoré väčšinou dokázali obmieňať a rozvíjať. K tvorbe dialógov na základe modelových viet síce boli podnecovaní (okrem 1 hodiny), v ich tvorbe však boli menej zruční. K recitovaniu básní, spievaniu piesní boli vyzvaní na 5 hodinách.
Väčšina žiakov porozumela počutému textu a jednoduchým otázkam učiteliek týkajúcich sa jeho obsahu. Pri odpovediach na kladené otázky z textu zväčša potrebovali pomoc učiteliek.
Na sledovaných hodinách (5 z 8) zväčša vedeli plynule čítať vekuprimerané texty, avšak nie vždy so správnou artikuláciou. Dokázali v nich vyhľadať a určiť kľúčové slová a základné informácie. Na základe pomocných otázok zreprodukovali počuté, avšak tvoriť jednoduché otázky k obsahu a sformulovať základnú myšlienku prečítaného textu dokázali iba ojedinele. Na vyjadrenie vlastného postoja im nebol vytvorený priestor. V písomnom prejave primerane aplikovali pravidlá slovenského pravopisu na polovici sledovaných hodín.
Rozvíjanie komunikačných zručností žiakov (ústnych a písomných) učiteľky najčastejšie podporovali kladením jasne sformulovaných otázok, zaraďovaním opakovania a utvrdenia osvojeného učiva (slovnej zásoby) jednoduchých pokynov v rámci komunikačnej témy a stimulovaním žiakov k písaniu textu na tabuľu a do zošitov. V menšej miere zaraďovali uvoľňovacie cvičenia, spievanie piesní, recitovanie básní, pričom žiakov permanentne upozorňovali na správnu výslovnosť a artikuláciu. Len výnimočne ich vyzývali k tvorbe krátkeho dialógu podľa vzorového rozhovoru a k tvorbe krátkeho súvislého prejavu.

Čitateľskú gramotnosť žiakov rozvíjali na všetkých sledovaných hodinách predovšetkým počúvaním textu v podaní učiteľa, zaradením hlasného čítania, sumarizovaním textu a kladením otázok na zisťovanie porozumenia. Čítanie s predpovedaním deja nebolo zaradené ani na jednej hodine. Len ojedinele podnecovali žiakov k vyjadreniu vlastných postojov a skúseností. Do hrových rečových činností zapájali žiakov na 3 hodinách, dramatizáciu textu nezaradili vôbec.
Vyučovanie účelne podporovali využívaním učebníc, pracovných zošitov a obrázkov. Zvukové nahrávky k učebnici ani metodické listy Štátneho pedagogického ústavu (ŠPÚ) nevyužívali.
Kompenzačné opatrenia realizovali na všetkých sledovaných hodinách prostredníctvom individuálneho prístupu a predĺženého výkladu žiakovi. Uprednostňovali predovšetkým frontálnu formu práce, diferenciáciu úloh a činností podľa špecifických potrieb a možností žiakov neuplatňovali ani na jednej hodine. Posilneniu sociálneho učenia nevenovali dostatočnú pozornosť, podpora rovesníckeho učenia sa na sledovaných hodinách nevyskytla.
Z metód na vyučovanie jazyka učiteľky preferovali priamu (direktnú) a audiolingválnu metódu. V menšej miere zaraďovali audiovizuálnu, gramaticko-prekladovú a komunikatívnu metódu, ojedinele metódu odpovede celým telom a situačnú metódu. Hranie rolí, didaktická hra v slovenskom jazyku, projektové vyučovanie, brainstorming a brainwriting v priebehu vyučovania zaradené neboli.

Nižšie stredné vzdelávanie
Žiaci na sledovaných hodinách chápali bežné pokyny učiteľky a jej súvislý prejav v menšej miere, sporadicky používali osvojenú slovnú zásobu, vo vyučovacom procese boli prevažne pasívni. K tvorbe krátkeho dialógu, modelových viet, k recitovaniu básni alebo spievaniu pesničiek neboli podnecovaní na žiadnej z hodín. Textom porozumela a dokázala odpovedať na otázky z nich len menšia časť žiakov, u väčšiny sa prejavovala značná komunikačná bariéra. Čítanie s porozumením im robilo ťažkosti, len niektorí dokázali vyhľadať a určovať kľúčové slová a základné informácie z textu alebo ho reprodukovať na základe pomocných otázok učiteľky. Sformulovať základnú myšlienku prečítaného textu, vyjadriť vlastný postoj alebo skúsenosť z prečítaného nedokázali ani na jednej hodine. Aplikácia pravidiel slovenského pravopisu v ich písomnom prejave bola priemerná.
Učiteľka rozvíjala komunikačné kompetencie žiakov opakovaním a utvrdením už osvojeného učiva, písaním textov do zošitov, do pracovných zošitov a na tabuľu. Väčšinou im kládla jasne sformulované otázky. Ojedinele ich podnecovala k tvorbe krátkeho súvislého prejavu a upozorňovala ich na správnu výslovnosť a artikuláciu. Tvorbe jednoduchých dialógov o preberanej téme, spievaniu piesní, recitovaniu básní a zaradeniu uvoľňovacích cvičení však nevenovala žiadnu pozornosť.
Čitateľskú gramotnosť žiakov rozvíjala skoro na každej hodine zaradením tichého a hlasného čítania a zadávaním otázok na zisťovanie porozumenia a úloh na vyhľadávanie jednoduchých informácií z prečítaného textu. V prevažnej miere ich viedla k sumarizácii textu (ústne i písomne), k vyjadreniu vlastných postojov a skúseností ich podnecovala len minimálne. Počúvanie textu z nahrávky (didaktický film) a motivačný rozhovor o filme zaradila na 2 hodinách (z 10). Do hrových rečových činností žiakov nezapájala, čítanie s predpovedaním deja a dramatizácia textu neboli zaradené ani na jednej hodine.
Vyučovanie bolo účelne podporované na každej hodine využívaním učebníc. Na 2 hodinách k názornosti vyučovania prispela audiovizuálna technika (didaktický film) k počúvaniu

s porozumením, iné zdroje a pomôcky na sledovaných hodinách zaradené neboli. Metodické listy ŠPÚ učiteľka nepoznala.

Diferenciácia zadaní podľa špecifických potrieb žiakov s mentálnym postihnutím sa vyskytla na polovici sledovaných hodín. Kompenzačným opatreniam nebola venovaná dostatočná pozornosť, na hodinách dominovala frontálna práca, posilnenie sociálneho učenia a podpora rovesníckeho učenia sa vyskytli na sledovaných hodinách len minimálne.

Z metód na vyučovanie jazyka učiteľka využila na hospitovaných hodinách gramaticko-prekladovú metódu v každej fáze vyučovacej hodiny, celé hodiny viedla dvojjazyčne (pokyny, otázky, prečítaný text). Na 2 hodinách (z 10) obmedzovala používanie materinského jazyka, zaradila audiovizuálnu (štruktúrno-globálnu) metódu, na týchto hodinách sa vyskytlo aj využívanie priamej (direktnej) metódy a metódy odpovede celým telom. Situačná, audiolingválna, komunikatívna metóda, hranie rolí, didaktická hra, projektové vyučovanie brainstorming ani brainwriting v priebehu vyučovania zaradené neboli.

Graf 1 Preukázané komunikačné kompetencie žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

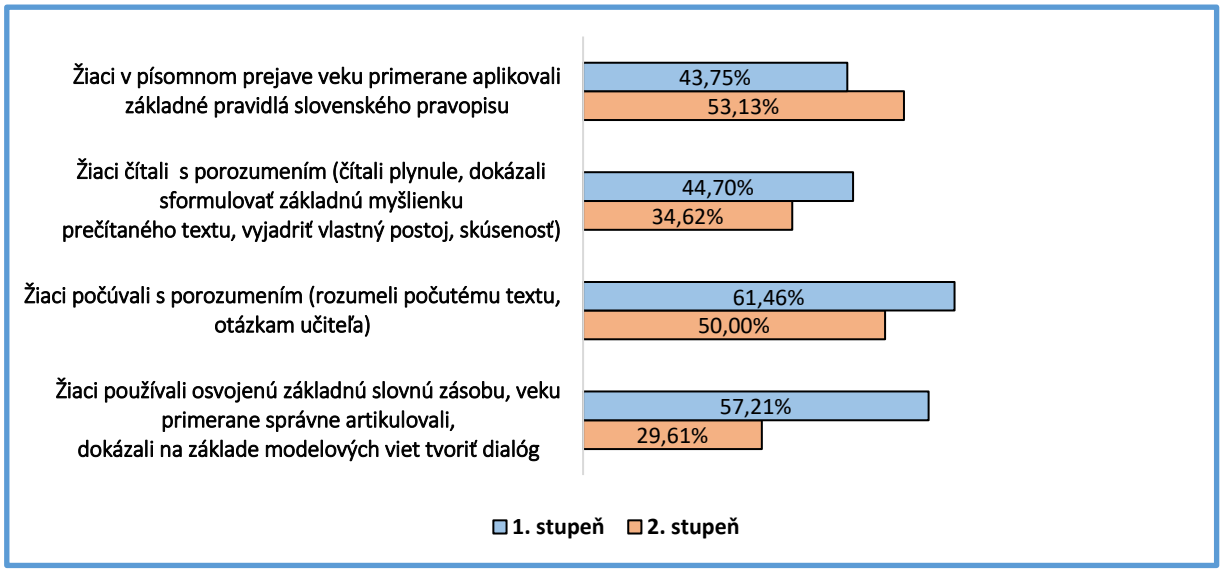

Graf 2 Podpora rozvíjania komunikačných kompetencií žiakov v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

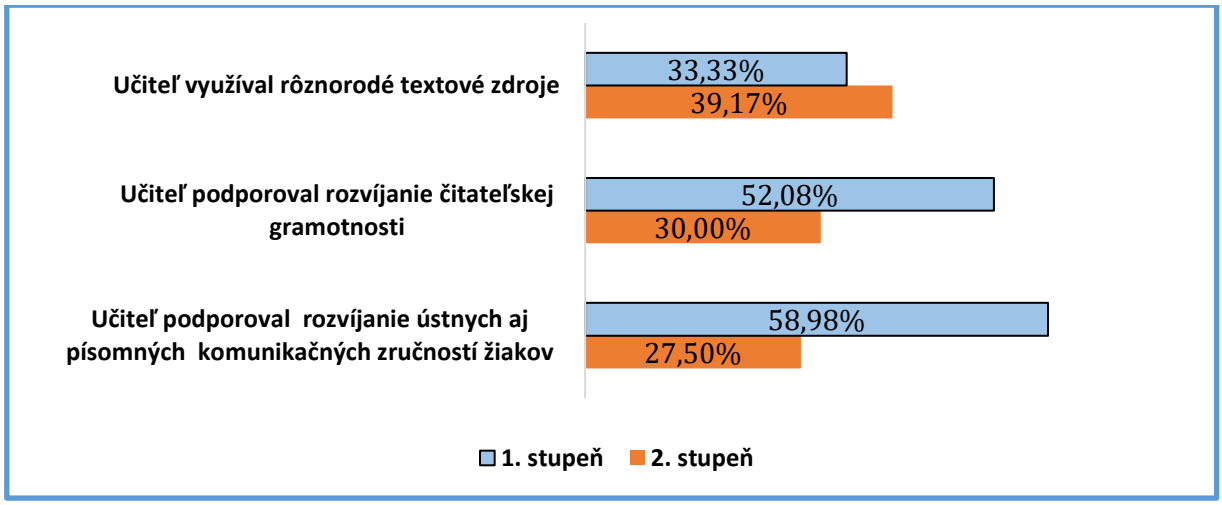

2 ZÁVERY

Škola realizovala výchovu a vzdelávanie podľa pôvodného ŠkVP, v aktuálnom školskom roku základný dokument nemodifikovala. UP akceptoval poznámky k RUP, triedy sa delili vo všetkých ročníkoch na vyučovacích hodinách SJSL na skupiny s počtom žiakov do 17. Odbornosť vyučovania predmetu SJSL bola celkovo zabezpečená na 100 %. Škola vo vyučovaní uplatňovala len učebnice schválené MŠVVaŠ SR. Pedagogická dokumentácia nebola vedená dvojjazyčne.

Výrazné pozitíva

- vytváranie podporujúceho prostredia, kladenie jasne sformulovaných otázok učiteľkami smerom k žiakom;

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov vo vyučovacom procese (nižšie stredné vzdelávanie);
- zdokonaľovanie komunikačných zručností žiakov vo vyučovacom procese (nižšie stredné vzdelávanie);
- využívanie rôznorodých textových zdrojov (primárne a nižšie stredné vzdelávanie);
- zaraďovanie aktivizujúcich metód vyučovania jazyka (nižšie stredné vzdelávanie).

Zistilo sa porušenie všeobecne záväzných právnych a interných predpisov:

§ 11 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (pedagogická dokumentácia nebola vedená dvojjazyčne).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. **odporúča**

- zabezpečiť vzdelávanie pedagogických zamestnancov zamerané na prehlbovanie ich vedomostí a zručností potrebných na uplatňovanie efektívnych stratégií vyučovania a učenia sa žiakov v predmete SJSL;
- venovať zvýšenú pozornosť úrovni vyučovania predmetu SJSL na 2. stupni, monitorovať kvalitu výchovy a vzdelávania v predmete so zameraním na využívanie aktivizujúcich foriem a metód vyučovania jazyka s cieľom rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov;
- na vyučovacích hodinách SJSL na 2. stupni podporovať rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov (zaraďovaním počúvania textu v podaní učiteľa alebo z nahrávky, čítania s predpovedaním deja, sumarizáciou textu, dramatizáciou textu, smerovaním žiakov k vyjadreniu vlastného postoja, skúseností, zapájaním žiakov do hrových rečových činností...);

- na vyučovacích hodinách SJSL na 2. stupni podporovať rozvíjanie komunikačných zručností žiakov (zaraďovaním tvorby krátkych dialógov, tvorby krátkeho súvislého prejavu, spievaním piesní, recitovaním básní...);

2. **ukladá kontrolovanému** subjektu v lehote do 30.04 . 2022 **prijať konkrétne opatrenia** na odstránenie zisteného nedostatku týkajúceho sa vedenia pedagogickej dokumentácie a predložiť ich Školskému inšpekčnému centru Trnava s uvedenými termínmi splnenia a menami zodpovedných zamestnancov.

Správu o splnení prijatých a uložených opatrení na odstránenie nedostatkov a ich príčin predložiť Školskému inšpekčnému centru Trnava v termíne do 30.06.2022.

PÍSOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Školský vzdelávací program a jeho prílohy – učebný plán, učebné osnovy
2. Zápisnice z pedagogickej rady
3. Rozvrhy hodín tried
4. Rozvrhy učiteľov SJSL
5. Zápisnice z rokovania pedagogickej rady za školský rok 2020/21
6. Doklady o vzdelaní pedagogických zamestnancov

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:
školská inšpektorka: Mgr. Kornélia Nagy-Kürtössy
Dňa: 10. 03. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY
Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:
Mgr. Kornélia Nagy-Kürtössy

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mgr. Ildikó Nagy Szilas

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 21. 03. 2022 v Dunajskej Strede:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava

Mgr. Kornélia Nagy-Kürtössy .....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Ildikó Nagy Szilas .....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú *(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania)*:

Mgr. Ildikó Nagy Szilas .....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Kornélia Nagy-Kürtössy .....

Na vedomie
Úsek inšpekčnej činnosti